

LEDER

Arbeidsinnvandringen øker

HVER ÅTTENDE arbeidstaker i Norge er nå utlending. Fra 2003 til 2009 sto utlendinger for mer enn halvparten av økningen i landets sysselsetting. Og når vi snart runder fem millioner innbyggere, skyldes veksten i større grad nettoinnflytting enn fødselsoverskudd.

” **Heldigvis kommer de, for vi har ikke nordmenn nok til alt som skal gjøres.**

Det var noen av poengene kollega Aftenposten serverte i går under tittelen «Utlendingene tar jobben».

Arbeidsledigheten i Norge er på vei nedover igjen. Siste tall fra Nav var 3,1 prosent. Det er svært lavt i internasjonal sammenheng, og ikke mye over det vi erfaringsmessig må anse som minimum av hva vi klarer å oppnå – blant annet fordi arbeidssøkerne

ikke alltid bor der jobbene befinner seg. Men tross redusert ledighet strømmer altså utenlandske arbeidstakere inn over grensene, og de finner seg jobb. Sagt på en annen måte: Heldigvis kommer de, for vi har ikke nordmenn nok til alt som skal gjøres. Uten utlendingene hadde presset i samfunnsøkonomien vært sterkere. Renten hadde vært høyere, kronen dyrere og industriens problemer større.

DETTE SKIFTET i arbeidslivet skyldes fremfor alt EUs åpning østover i 2004. Den gjorde det enklere for østeuropeere å bevege seg innenfor EØS-området, og ikke minst polakker er jo godt representert i statistikken over land hvis borgere nå arbeider i Norge. Men listen omfatter langt flere nasjonaliteter; på Sørlandet holder det å se til helsesektoren, byggebransjen og eksempelvis Hennig-Olsen Is for å finne arbeidstakere fra atskillig titalls land.

UTVIKLINGEN er samtidig en ny bekreftelse på globaliseringens fremvekst. Kloden blir mindre i takt med at kommunikasjoner bedres og gjøres rimeligere, og at grensehindre bygges ned. Når tema er arbeidsinnvandring, går for øvrig våre tanker til den sterke tradisjonen på deler av Sørlandet for arbeidsopphold i USA. Ventelig vil vi se det samme hos dagens arbeidsinnvandrere her, som vi tidligere har sett hos norskamerikanerne: Noen blir værende i sitt nye hjemland, andre farer stadig fram og tilbake, mens atter andre reiser til gamlandet for godt for å nyte sitt otium der når tiden er inne.

DEBATT

PRØVERØR

Legers reservasjonsrett

Fædrelandsvennen har 2. april et stort oppslag om Norges kristelige legeforenings (NKLF) syn på helsepersonells reservasjonsrett. Vi ønsker å oppklare og utdype på to viktige punkter.

Lesbiske par frykter å bli avvist når de ber fastlegen om henvisning til prøverørsbefruktning. Vi har sympati for dette. For legers reservasjon skal ikke handle om å formidle en moralsk dom eller stikke kjepper i hjulene for pasienten på veien til behandling; det handler om at legen ikke skal tvinges til å bidra til noe han mener er moralsk galt. NKLF mener derfor at leger som ut fra en sterk overbevisning om at barn har en menneskerett til å vokse opp med sine biologiske foreldre så langt det er mulig, bør få handle i tråd med sin samvittighet. Rådet for legeetikk støtter også en slik reservasjonsrett. Vi er enig med LLH om at reservasjon alltid bør skje smidig, og så langt som mulig uten at pasienten blir skadelidende. En god løsning ville være at legesekretærene sluser pasienter med slike problemstillinger videre til en annen lege.

Mari H. Reite misforstår når hun skriver at NKLF «vil nekte prøverørsbarn for alle». Prøverørsbe-

fruktning har oppfylt mange ufruktbare pars ønske om å få egne barn, og dette er i seg selv et stort gode. Men metoden er etisk problematisk fordi det lages overtallige befruktede egg, som så destrueres. Befruktede egg er mennesker, og har samme menneskeverd som barn og voksne. Men prøverørsmetoden kan også praktiseres på etisk forsvarlig vis. Da befruktes færre egg, og man setter alle befruktede egg inn i livmoren, ofte gjennom flere behandlingssykluser. Da blir det ingen overtallige befruktede egg som ender opp med å bli destruert. På grunn av dette vil også mange som tillegger befruktede egg menneskeverd, kunne akseptere prøverørsmetoden. NKLF mener at det likevel bør finnes en reservasjonsrett for helsepersonell som måtte ha en sterk overbevisning om at metoden er etisk uforsvarlig. Men motstand mot prøverørsmetoden som sådan er ikke NKLFs politikk.

Spørsmål om reservasjonsrett er ikke enkle. Fra perspektivet til helsepersonellet med samvittighetskvaler kan det synes som man ikke har noe valg: Det kan synes umulig å skulle gjøre vold på sin dype overbevisning, og bidra til å yte behandling man finner uetisk. Denne situasjonen ser annerledes ut fra samfunnsperspektivet: Det er viktig å la helsearbeidere få beskytte sin moralske integritet og samvittighet, men samtidig har pasienten en rett til behandling.

En avveining mellom disse og andre hensyn må gjøres i hvert enkelt tilfelle. Disse spørsmålene har NKLFs etikkutvalg diskutert grundig i utredningen som er tilgjengelig på våre nettsider.

**Olav Magnus S. Fredheim
Morten Magelssen**

Norges kristelige legeforening

KVINNEROLLEN

Likestilling i livets dans

Lill May Vestly skriver 1. april i Fædrelandsvennen en flott artikkel om dansen og hvor mye godt den er for oss. Men når hun skriver at dansegulvet er «deilig fritt for likestilling», vil jeg kommentere: En god dans er forutsatt, om ikke helt likestilling, så likeverd mellom partene. Den tradisjonelle pardans (for de finnes moderne versjoner der kvinner kan ta initiativ) er mye slik bondesamfunnet var for opptil 60–100 år siden – mannen og kvinnen sammen i likeverd om gården med ulike oppgaver.

En dans er mellom to individer med hver sine unike egenskaper. Og Vestly beskriver så treffende: «selve poenget er fri utfoldelse av mannlige og kvinnelige egenskaper». Mitt poeng er at feministisk arbeid for likestilling har vært og

er en kamp for at disse ulike egenskapene skal ha lik stilling, like mye verdi og plass også på livets dansegulv. Vestly belyser med stereotypiske ytterpunkter av feminin og maskuline trekk –mannens kraft, tydelighet og kontroll og kvinnen, hengiven, myk og intuitiv. I pardansen skal altså begge disse ulike egenskapene utfolde seg. En forutsetning i pardansen er at hvert individ skal stå i sin egen akse, dernest kan hengivelse skje; ingen skal være avhengig og lene seg på den andre for å klare å uttrykke seg. Både kvinnen og mannen skal være sensitiv og hengiven over samsillet dem imellom. Og

ILLUSTRASJONSFOTO: SCANPIX